

DELAVEC

Glasiilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokraj. odbor GDSJ.)

Izhaja vsako soboto.

Uredništvo in uprava:

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6/II.

Stane posamezna št. 50 p, mesečno 2 Din, ceoletno 24 Din. — Za člane izvod po 40 p.

Oglasi: prostor 1×55 mm 1 Din.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani, ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine proste.

Z resnico!

Ministrstvo za notranje zadeve je odločilo, da naj pripade vsa imovina zapuščene Splošne železničarske organizacije naši sedanji železničarski organizaciji »Savezu železničarjev Jugoslavije«. To imovino cenijo na 200.000 K.

Ko je naša železničarska organizacija sprejela ta ministerijski odlok je sklicala Strokovna komisija svojo sejo, na kateri naj bi se odločilo kaj je s tem premoženjem ukreniti. Na tej seji, ki se je vršila 26. t. m. je Strokovna komisija soglasno sklenila nasvetovati naši železničarski organizaciji naj to vladno mloščino odkloni.

Resolucija, ki je bila v tej zadevi sprejeta se glasi:

Ožji odbor Strokovne komisije je na svoji seji dne 26. IX. 1922, z ozirom na prevzem imovine razpuščenega »Saveza saobračajnih i transportnih radnika Jugoslavije«, sklenil sledeče:

Premoženje bivše železničarske organizacije so znosili skupaj vsi člani te organizacije. Resnica je, da je mnogo teh članov danes v naši organizaciji in, da pripada ono premoženje, ki so ga oni zbrali, po vsej pravici oni organizaciji, v kateri se sedaj nahajajo. Ali kar je resnica za naše člane, to je tudi pravica za one, ki se nahajajo danes v »Neodvisni železničarski organizaciji«.

Kakor bi bilo nepravilno, če bi dobili oni vse skupno premoženje, tako bi bilo istotako umazano, če bi ga dobili naši.

Ker sta naslednici razpuščene organizacije sedaj dve organizaciji, se nam zdi najpotrebnejše če se razdeli to premoženje med obe, in sicer po številu članstva prejšnje skupne organizacije.

Zato predlagamo: Imovino bivše organizacije naj prevzame in ima v upravi mešana komisija, ki naj bo sestavljena iz zastopnikov obeh organizacij. Predsednika te mešane komisije naj imenuje Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani. Ta komisija naj sklepa z večino glasov, ob enakosti je predlog odklonjen. Ta komisija naj sestavi inventar in imenik vseh onih članov, ki so se nahajali v organizaciji ravno pred razpustom iste. Ugotovi naj končno vrednost imovine, ter naj zračuna, koliko pripada na člana. Ko je to dognala, naj pa razpiše volitve in naj da na ta način vsem bivšim članom možnost odločitve, kateri organizaciji prisodijo oni del premoženja, ki pripada njim. Na ta način bo imovina pravično razdeljena. Da bi pa naša organizacija pobasala vse, tudi ono, kar ji ne pripada, tega Strokovna komisija absolutno ne priporoča.

S tem korakom je Strokovna komisija pokazala, na naše organizacije za no-

ben denar ne prodajo svoje socialistične morale in poštenja. Zavedati se pa moramo tudi pri tej priliki, da če bi odborniki ne čutili odgovornosti napram članstvu, bi ta sklep morda ne bil tak. Pomisliti moramo, da je z ozirom na to, da se morajo vse naše organizacije, zlasti pa še Strokovna komisija boriti z največjimi denarnimi težavami, bila preizkušnja naša socialistične morale dovolj velika. Da smo to preizkušnjo tako sijajno prestali se imamo zahvaliti sistemu strogega polaganja računov, ki je v naših organizacijah upeljan.

Kdor bi znal primerjati ta sklep naše Strokovne komisije z delovanjem naših nasprotnikov bo kmalu na jasnem v čem se naše organizacije od drugih — nasprotniških razlikujejo.

Mnogi naši sodrugi so s pisavo našega lista nezadovoljni, ker premalo ostro odgovarja na nasprotniško časopisje zlasti na »Delavske novice« ki zadnje čase, kar bruhajo laži in obrekovanj in povrh še proglašajo bojkot nad nami.

Mi pa tem sodrugom odgovarjamo, da se naš list ni niti za las unaknil od amsterdamske smeri, ki je bila na kongresu sklenjena. Po drugi strani je pa resnica, da smo vedno pazili, da bo pisan list dostojanstveno, kakor to zahteva ugled in ponos naših organizacij.

Proletariat nima nič od tega, če čita sama preklanja in same napade, mi moramo skrbeti, da bomo delavstvo vzgojili, da bo znalo misliti s svojo glavo, in da bo sodilo organizacije po njihovih dejanjih in ne po besedah.

Tudi ta bojazen, da bodo člani odpadli, čese proti lažem naših nasprotnikov ne bomo dovolj ostro branili, je neopravičena. Pametni člani so že davno spoznali kdo je zanesel nesrečo v delavske vrste. Polomija železničarjev in rudarjev je odprla oči vsem, ki le nekoliko samostojno mislijo. Kdor pa prav nič ne

misli in je tako nezaveden, da veruje vsaki frazi in vsakemu plačanemu agentu, ta naj pa le odpade, ker je itak cokla v naših organizacijah, ter jim dela le ovire na poti osvobođenja proletariata. Boljše je 100 zavednih članov kot 5000 nezavednih, ki vlečejo vsak na svojo stran.

Nauk nezavisnih, da čim slabše se bo proletariatu godilo tem prej bo revolucija je že do dobra pogorel, v kolikor so se ga sploh upali oznanjevati. Železničarjem se (po krivdi nezavisnih) dovolj slabo godi pa vendar niso nič bolj revolucionarni, kot so bili, temveč še manj, kajti danes le premišljujemo kje bodo dobili vsaj košček suhega kruha, dočim so takrat ko so bili še v enotni organizaciji, ki je imela našo smer, premišljevali kako si bodo pridobili še več svobodščin in vsaj za praznike tudi košček potice.

Lačen človek se ne bori za svobodo, ki naj pride šele jutri, temveč za kruhek, ki ga nujno potrebuje takoj. Tak človek je pripravljen prodati vse, tudi svoje prepričanje predno od glada umrje.

V strokovnih organizacijah imamo dovolj skušenj, da kvarijo solidarnost le tisti, ki so gospodarsko popolnoma propadli, dočim se oni, ki so si znali priboriti nekoliko večji kos kruha, drže v vseh bojih do konca.

Doba zadnjih dveh let je dokazala, da je naš nauk v katerem pravimo: Čim boljše se bo proletariatu godilo tem bolj revolucionaren bo popolnoma pravilen. In če danes tulijo volkovi okoli »Delavskih novic« tulijo zato, ker so se prepričali, da ta nauk zmaguje.

Zato vi sodrugi ne pričakujte od nas predolgih polemik s temi ljudmi. Pomagajte nam zgraditi močne organizacije, ki bodo vodile proletariat do zboljšanja njegovega položaja.

Zavedajte se pri tem, da vsak dinar, ki si ga proletariat pribori, pomeni korak h konečni osvoboditvi.

Mi z resnico — nasprotniki z lažjo in zmaga bo naša.

Neizvedljiv predlog.

Na shodu obrtnikov, ki se je vršil 20. avgusta 1922 v Celju je bila na dnevnem redu tudi rasprava o zakonu o zaščiti delavstva. K tej točki je bila sprejeta tudi resolucija, ki je bila potem »Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani« odposlana ministrstvu za socialno politiko v Beograd.

Ta resolucija se glasi:

1. Zahtevamo da se potom pravilnika k zakonu o zaščiti delavcev, odstavek o delavskih zaupnikih izpopolni v toliko, da bo to zakonsko določilo svoj namen,

to je vzdrževanje dobrih odnošajev med delavci in njih delodajalci, res tudi dosegljivo. To bo pa le tedaj mogoče, ako bodo vodili posredovanje nepristranski ljudje, oziroma odbori, ki bodo voljeni s strani delojemalcev in delodajalcev. Le na tak način sestavljeni odbori morejo jamčiti za uspešno posredovanje. Sklepi takih mešanih odborov naj bi imeli obvezno moč za obe stranki.

2. Pravilnik naj bi nadalje vseboval tudi določila, da se brez predhodnega posredovanja teh odborov, stavke ne sme-

jo pričeti. Izvršitev tega določila naj bi bila zajamčena potom primernih kazenskih določil.

3. Da se v prihodnje vsi zakoni, ki so združeni s tako globoko segajočimi posledicami za naše celokupno gospodarsko življenje, kakor jih ima ravno zakon o zaščiti delavcev, izdajo samo v sporazumu z ministrstvom za trgovino in industrijo, ki naj v vsakem primeru pred konečno komplikacijo zakona zahteva izjave merodajnih gospodarskih organizacij. Določila, ki imajo take posledice za razvoj obrtništva, kakor jih vsebujejo določila zakona o zaščiti delavcev, spadajo v resort ministrstva za trgovino in industrijo in se nikakor ne smejo izdajati brez predhodne izjave gospodarskih korporacij.

4. Zahtevamo, da se pri vseh zakonskih ukrepih na polju socialne politike imajo v vidu tudi interesi samostojnih obrtnikov. Obrtniki upoštevajo in cenijo vsak korak, katerega napravi naša zakonodaja za zboljšanje bodisi gospodarskega, socialnega ali kulturnega položaja našega delavstva, odločno pa ugovarjajo, da se to vrši na račun že itak zatiranega obrtniškega stanu.

Glede posredovalnih odborov, ki jih predlaga ta resolucija, je treba povedati, da je ta želja obrtnikov res prav čudna. Posredovanja se vrše že sedaj, in sicer od strani oddelka za socialno politiko ali pa po inšpekciji dela. Razumljivo je, da morejo imeti taka posredovanja le takrat uspeh če je oni, ki krivico dela pripravljen to krivico popraviti. In tu je treba ugotoviti, da dela krivico skoro vedno delodajalec, kajti delavec sploh nima prilike storiti podietniku kako krivico.

Vsako razsodišče, ki bi ne imeo tega pred očmi, bi zelo slabo razsojalo in bi izzvalo tako poslovanje še več stvk in še vse bolj divje kot so sedaj.

Druga točka resolucije je pa že z dosedanjim delovanjem naših organizacij ovržena. Vse naše organizacije imajo svoje delovanje usmerjeno tako, da se, če je le mogoče, izognejo stvкам. Po navadi poiščejo vsa pota in možnosti, da bi se stvki na lep način izognile. In ko obletajo vse inštanace šele potem, ko intervencije nimajo zaželenega uspeha, so pri-

stljene zgrabiti za poslednje orožje, to je stavko.

Sploh se nam zdi, da obrtniki ne iščejo svojih sovražnikov v pravi smeri. Ako imajo težak položaj, temu niso vzrok delavci, temveč konkurenca tovarnen. Mi smo to povedali že večkrat, zlasti smo to dokazali ob priliki, ko je meščansko časopisje zagovarjalo podaljšanje 8urnika v mali obrti. Že takrat smo povedali, da bo to udarec za obrtnike kajti vsi boljši delavci bodo odšli iskat svoje delo tja, kjer je krajši delavni čas.

Če so stavke v zadnjem času pogostejše, potem naj gospodje obrtniki iščejo vzroka v tem, da hočejo nekateri petelinji že itak slab položaj delavcev še poslabšati. Obrtniki se menda ne zavedajo, da je njih glavni sovražnik tovarnar — konkurent. Ali ne poznajo reka: velike ribe žo male?

Gotovo je, da obrtniški stan vedno bolj propada, ali to pa zato, ker ročno delo ne vzdrži konkurence z modernimi stroji. Ta gospodarski proces se bo vršil še naprej in sicer toliko časa dokler ne bodo do malega vse panoge industrije koncentrirane v velikih in modernih tovarnah. In gospode obrtnike čaka pri tem ista usoda kakoršno uživajo delavci, kajti tudi njih bo ta razvoj porinil v vrste proletariata.

Zato naj obrtniki ne iščejo svojih sovražnikov tam, kjer jih ni, temveč naj z odprtimi očmi zasledujejo razvoj gospodarstva, kakor dela to proletariat. Prišel bo čas, ko kapitalizem ne bo mogel več obvladati ubožanih množic, med katerimi bo tudi mali obrtnik v svojih rokah in takrat bo proletariat vzel to skoncentrirano bogastvo, ki je bilo družbi ukradeno v svoje roke ter bo vrnil to imovino zopet v roke družbi.

Ta proces, katerega imenujemo mi socialna revolucija, se sistematično bliža in proletariat se v svojih organizacijah usposablja da bo takrat kos svoji nalogi.

Nadnaravne moči bi moral imeti oni, ki bi hotel ta naravni proces zadržati.

Obrtniki naj zato ne iščejo varstva na škodo delavstva, sicer jih bo razvoj zmečkal na tisoč kosov.

Delavski zaupniki.

Sodrugí, ste li do dobra proučili, premislili izvedbo volitev delavskih zaupnikov? Koliko in kateri obrati so do danes izvolili zaupnike po novem zakonu o zaščiti delavcev?

Sodrugí, zavedajte se, da so industrijalci odredili na konferenci v Belgradu mobilizacijo svojih čet proti zakonu o zaščiti delavcev! Zavedajte se, da je njihova četa močna, pri sedanjem režimu vplivna in pri sklepanju današnje vlade v polnem obsegu soodločujoča. Kako lahek pa bo njihov boj, če bodo mogli trditi, da se delavstvo, celo organizirano delavstvo samo za zakon v zaščiti delavcev ne briga in za izvedbo zakona ne bojuje. — Razmišljajte o tem, če ne bo kapitalizmu olajšan boj proti delavskim zaupnikom, ki bi obstojali samo na papirju. Kaj ne bo igrača Vašim izkoriščevalcem, ubiti delavske zaupnike, še predno bodo začeli delovati, še predno bodo stvorili delavski zaupniki v roki z delavskimi organizacijami proti napadajoči fronti na industrijalcev, kapitalistov, enotno organizacijo

zakon o zaščiti delavcev branečih delavskih slojev.

Sodrugí danes je položaj tak, da mora razredno delavstvo braniti meščansko socialno politično zakonodajo pred napadi meščanske kapitalistične družbe.

Gori navedeno razmišljajte! Upoštevajte, da kapitalizem ne bo varčeval z bogatimi, razpoložljivimi sredstvi, kadar bo šlo, vzeti delavstvu tudi najskromnejše gospodarske pravice.

Zato, sodrugí, na delo, proučite članek o delavskih zaupnikih v predzadnji številki, pa izvedite volitve svojih zaupnikov.

Ko pa boste izvedli volitve delavskih zaupnikov ne pozabite, kakšne naloge mora vršiti delavski zaupnik v obratu.

Zakon o zaščiti delavcev našteva v § 109. zakona o zaščiti delavcev po vrsti vse naloge ki jih delavski zaupnik sme vršiti. Kadar bo delavski zaupnik vršil te v zakonu določene naloge, bo moral podjetnik upoštevati zahteve delavskih zaupnikov, upoštevati njihove

predloge, bo moral voditi račune o zahtevah delavskih zaupnikov.

Že v naprej pa poudarjamo: naloge delavskih zaupnikov, tudi tiste, ki jih določa zakon o zaščiti delavcev, so tako velike, tako vsestranske da zahtevajo že samo te naloge delavskih zaupnikov, ki bodo na svojem mestu, in svojih nalog zavestni.

Katere naloge imajo delavski zaupniki po zakonu o zaščiti delavcev?

1. Delavski zaupniki delujejo za zaščito gospodarskih, socialnih in kulturnih interesov delavcev, zaposlenih v podjetju;

2. vplivajo na vzdrževanje dobrih odnosov med delavci in po njih delodajalci;

3. Sodelujejo pri pripravljanju in izdelovanju kolektivnih pogodb med delavci in delodajalci;

4. skrbje, da se delodajalci strogo držijo vseh kolektivnih in individualnih delavnih pogodb;

5. posredujejo med delavci in delodajalci v sporih, ki izvirajo iz delovnega razmerja, zlasti pa v onih, ki se tičejo mezd, da se taki spori poravnajo zlepa; kjer se jim to ne bi posrečilo in kjer bi zaradi tega pretela stavka zahtevajo zaupniki posredovanje državnih pristojnih oblastev.

Za danes naj zadošča, da naštejemo te naloge, ki ne tvorijo niti polovice nalog, ki jih ima delavski zaupnik po meščanskem zakonu.

Takoi 1. točka: Delavski zaupniki ščitijo gospodarske, socialne in kulturne interese delavcev, odpira zaupnikom tako obširen delokrog da objema skoro celo življenje delavcev, zaposlenih v obratu. Težko bi bilo naštetí vse naloge, ki izvirajo za delavskega zaupnika že iz te 1. splošne točke. Vsaj vemo, poznamo da ima danes delavec vse polno težav, neprilik. Vsaj vemo, kako je bilo težko pripraviti podjetnika do tega, poslušati delavca, upoštevati njegove pritožbe. Čim bodo delavski zaupniki vršili to nalogo, bodo mogli vsaj prilično upostaviti v obratu ravnopravnost med kapitalom in delom.

Pa če premotrimo zopet 3. točko: delavski zaupniki sodelujejo pri pripravljanju kolektivnih pogodb.

Vsi vemo, da je individualna pogodba ničeva, šibka, vemo da je tudi pogodba, sklenjena za posamezni obrat le nekak separaten dogovor, in izkušnje so nas izučile, da je mogoče skleniti polnovredno kolektivno pogodbo le med organizirano celoto posamezne stroke. Pozabiti ne smemo zato, da se bodo morali delavski zaupniki v posameznih obratih pripravljati proučevati vse ono, kar je v posameznih obratih različnega da bo mogla strokovna organizacija sklepati dobre, delavstvo zadovoljujoče kolektivne pplektivne pogodbe za celo stroko. In strokovne organizacije, ki so edine poklicane sklepati take kolektivne pogodbe, bodo kos tem težkim nalogam le, če bodo njihov delavski zaupniki točno, temeljito proučili ter pripravili vso snov za kolektivno pogodbo. Napačno bi seveda storilo delavstvo, če bi sklepalo samo take pogodbe za celo stroko. In strokovne organizacije, ki so edine poklicane, sklepati take kolektivne pogodbe, bodo vedno močno zaslonbo v združenih, bojazmožnih strokovnih organizacijah.

Čim pa bodo delavski zaupniki dobro pripravili vso snov za kolektivno pogod-

bo. bodo lahko kontrolirali, da-li in kako izpolnjuje podjetnik svoje obveznosti namram delavstvu, ki mu jih nalaga kolektivna pogodba. Le potem bodo mogli delavski zaupniki posvetiti zadostno pažnjo, da ne bo podjetnik kršil pogodbe, in če jo bo kršil, da bodo lahko zaupniki vsak čas dokazali, da jo krši in delavstvo go-ljufa.

Sodrug, le del nalog je naštet. Toda že ta del je tako važen, da bi bilo odlašanje kvarno in neodpustljivo. — Zato, na delo brez odloga in pomisleka.

LJUBLJNSKIM KOVINARJEM!

Kovinarski shod, ki smo ga sklicali k »Novem svetlu«, se bo vršil radi pre-majhnih prostorov, v dvorani

»MESTNEGA DOMA«

v nedeljo, dne 1. oktobra ob 9. dopoldne. Pridite vsi!

Odbor.

Mezdno gibanje stavbinskih delavcev.

V torek, dne 26. 9. 1922 so se vršila mezdna pogajanja pri Zvezi industrijcev v Ljubljani. Na pogajanju so bile zastopa-ne sledeče organizacije:

»Unija stavbinskih delavcev« Celje, »Osrednje dr. stavb. delavcev« in »Osred-nje dr. lesnih delavcev« Ljubljana, ter klerikalci in narodni »sociji«.

Vse tri razredne organizacije so sta-vile zahteve, da se naj mezde zvišajo vsakemu v stavb. stroki zaposlenemu delavcu, ali delavki najmanj za 1 dinar na uro, poleg teh zahtev je Unija stavb. delavcev predlagala, da se način dose-danjih pogodb minimum in maksimum spremeni, ter je stavila konkretne pred-loge, ki jih vsled pomanjkanja prostora ne moremo priobčiti. Članstvo jih bo zve-delo na shodih. Zveza industrijcev pa ni pristala na ta predlog čeravno so ga os-tale organizacije podpirale.

Po daljši debati se je dosegel nasled-nji povišek plač:

1. Za polirje na uro	28—35 K
2. Za predelavce na uro	23—28 »
3. Za izučene profesion. na uro	21—25 »
4. Za kvalific. težake na uro	17—19 »
5. Za težake na uro	13—17 »
6. Za mladoletne del. na uro	10—13 »
7. Za ženske na uro	10—13 »
8. Za vajence na uro	10—17 »

Ta povišek se ima izvršiti tako, da dobi vsak delavec od 1. do 3. točke po 3 K na uro, ostali pa najmanj po 2 K na uro povišanja. To povišanje stopi v ve-ljavo s 25. septembrom.

Gospodje okrog Zveze industrijcev so hoteli urediti v pogodbo tudi določbo, da se delavec lahko odpusti brez odpo-vednega roka in brez navedbe vzroka. S tem so hoteli izročiti delavstvo na milost in nemilost gospodov podjetnikov. Za ta-ko početje so pa hoteli dobiti dovoljenje od delavskih organizacij da bi lahko po-tem krivdo zvalili na zaupnike, češ saj so pogodbo oni podpisali.

Unija se je temu nasilju odločno upr-la, podpirali so jo pa tudi zastopniki osta-lih organizacij.

Kljub protestu je g. inž. Šuklje izjavil, da od te točke ne odstopi, ker ima Zveza industrijcev moč v rokah delavci jo pa nimajo. Vsled te izjave so se pogajanja razbila.

Koliko časa bo imela gospoda še ta-ko absolutno moč s katero se pri vsaki priliki pobaha, je pa odvisno od delavstva samega. Dokler se bo pustilo cepiti na toliko organizacij, toliko časa bo gospod Šuklje vedno lahko tolkel po mizi.

Zdi se nam pa, da se zadnje čase precej jasni.

Iz organizacij. KOVINARSKA STROKA.

Štore. Stavka profesionistov v tu-kašnji tovarni traja že drugi teden. Peti dan sta postala stavkokaza Pauer Franc, jedrar in Kožuh Karel, pom. delavec v livarni.

Stavkujočim so se pridružili tudi ru-darji tega podjetja.

Stavkokaza naj bodeta uverjena, da bo njihovo veselje kmalu pri kraju, ker stavkujoči ki so odpotovali, se prej ne vrnejo na delo, predno ne obračunajo z izdajalci proletarske solidarnosti. To je, da s stavkokazi ne bodo delali pod eno streho.

1 strugar (Walzendrehler) in 1 modelni mizar najdeta stalno mesto v večjem podjetju. Naslov pove centralno tajništvo kovinarjev.

KEMIČNA STROKA.

V mezdnem gibanju se nahaja de-lavstvo zaposleno v keramični tovarni v Ljuboah pri Petrovčah. — šamotni delav-ci pri tvrdki Pertinač, Štore. — papirniški delavci pri tvrdki Rosenberg v Sladkem vrhu — delavstvo v tovarni mila Zlato-roz v Mariboru in papirniško delavstvo združenih papirnic Medvode-Goričane.

Vse delavstvo, ki išče dela, svarimo, naj se pri omenjenih tvrdkah ne zglaš, dokler gibanje ne bo končano.

Obenem pa opozarjamo vse delav-stvo, naj odločno vztraja pri svoji zahte-vi, da ne bodo tovarne zaposljevale raz-nih reakcionarnih Wranglovcev.

Osrednje tajništvo.

Strokovno gibanje.

Milnarji: Kakor smo že v eni zadnjih šte-vilk »Delavca« poročali, je v mlinski stroki v Sloveniji enotni nastop delavstva razbit, žal mo-ramo to v novi pritrčiti. Kolektivna mezdna po-godba je izključena, ker je Zveza industrijcev, načelu li stoječi načelnik, veleizkoriščevalec de-lavstva Vinko Majdič in konzorcij podjetnikov, izrabila slabi položaj delavstva v svojo korist. Delavstvo je dalo kapitalistu možnost tega pri-tiska, ker ni imelo razsodnosti za enoten nastop v enotni organizaciji. Zablode so zaslepile delav-stvo v toliko meri, da je pozabilo na preteče ne-varnosti. Brezbrizno življenje tja v endan, je veliko zlo delavstva, kar pa tudi ni in ne bo ostalo brez posledic. Samo govoričenje o ljudski nevolji ne zadostuje, ker se tega nihče ne boji, najmanj pa dobro organizirani kapitalisti. Pove-dali smo že nešteto krat in povemo še za v bo-doče: Pamet v glavo, da reši kar je za rešiti, ne čakaj da drugi rešuje tvoje naloge. S tem boš rešil sebe in bližnjega. Pri mlinarski stroki imamo najboljši vzgled, da delavstvo misli samo za en dan. V tovarno in nazaj, to je njegovo živ-ljenje, kaj pa se godi okrog njega in kaj se bo skuhalo na njegov račun, zato se pa ne briga. Kakor smo že omenili je padla kolektivna pogod-ba v vodo, toda opustiti ne smemo vsaj ono ma-lo mogočnosti, rešiti posamezne skupine, ki trpe vsled nezavednosti posameznikov. Na primer v Kranju, je upiralo delavstvo oči v skupen nastop in mirno čakalo odrešitelja. Odrešitelj pa vsled netaktnosti nekaterih ostalih skupin, ni mogel priti in to delavstvo bi sedaj trpelo? Zavednost teh ljudi je močnejša, kakor kapitalistični priga-njač, ter so se odločili sami izvršiti ono, kar bi morala izvršiti skupnost. Predložili so svojo zad-njo mezdno zahtevo veleizkoriščevalcu Vinku Majdiču. Če Majdič do 30. t. m. ne odgovori ima za računati s posledicami.

Rogaška Slatina. Delavstvo obveščamo, da je centrala živilskih delavcev ukrenila vse po-trebno, da se v najkrajšem času izvrše pogaja-

nja. Stvar je v rokah Pokrajnske uprave in De-lavske zbornice. Pokrajnska uprava bo razpisala pogajanja, katerih se udeleži centrala. Zavlačeva-nja pogajanj, je kriva samo merodajna gospoda okrog ravnateljske mize v Rogaški Slatini, misli pa naj nikar, da bo s tem kaj pridobila, ker de-lavstvo zna položiti računa svojega dela isto ta-ko zna dokazati od kdaj in za koliko se je dra-ginja zvišala. Urna plača po 4 K je naravnost škandal in sramota za državno podjetje. Torej pride čas ko si bo delavstvo v obraz povedalo ka-ko je s stvarjo onim, ki žive in ki ga živeti ne puste. Vsi v organizacijo, da se nam omogoči čim popolnejše izvršiti to gibanje.

Ptuj. Pekovski pomočniki v Ptuj so res na slabem s svojo plačo. Gospodje mojstri so se za-čeli že zdavnaj ravnati pri prodaji kruha po svo-jih prijateljih v Mariboru in Ljubljani. Pri tem pa pozabljajo, da delavec, ki kruh dela ne dobi one plače, kakor njegov tovariš v Ljubljani in v Mariboru. Ponujajo malenkostne zneske, ki ne zaležejo niti za cigarete, kamor šele za življenje. Gospodje mojstri naj nič ne podpihujejo ogenj, ki til v zatiranih delavcih. Če mojstri nato zadnjo urgenco delavstva ne odgovore, bo delavstvo vedelo pri čem je. O tem vprašanju bomo še ponovno pisali.

Iz artiljerijske delavnice v Ljubljani. Dne 3. septembra se je vršil shod delavstva iz artilje-rijske delavnice, ki je bil sklican pod pokrovitelj-stvom kovinarske organizacije. Na tem shodu je bila sestavljena komisija za izvolitev zaupnikov in obenem je bilo naglašeno in obljubljeno, da se bo delavstvo trdno priključilo kovinarski or-ganizaciji. Dne 9. septembra so bili zaupniki iz-voljeni, pač pa jih še do danes niti ni bilo. Sami tudi niso še smatrali za potrebno, da se organi-zirajo in da gledajo, da se bo izvršil sklep ome-njenega shoda, da bi bilo potem mogoče s po-močjo organizacije za delavstvo marsikaj doseči. Menda je bilo delavstvo v artiljerijski delavnici še premalo tepeno in šikanirano in imajo torej zaupniki dosti »vremena« za izvršitev svojih dolž-nosti napram delavstvu in organizaciji. Ali ima mogoče kdo kakšen vzrok se kot delavec delav-ske organizacije bati?

Objave in zahvale.

Črna. Delavstvo opozarjamo, da se vršijo volitve delavskih zaupnikov mežiškega svinč-nega rudnika, po novem zakonu o zaščiti delav-cev, dne 1. okt. t. l. — Isti dan se tudi vrši obč. zbor podružnice »Unije slov. rudarjev.« Dolžnost vsacega delavca je, da se volitev kakor tudi ob-čnega zbora zanesljivo udeleži. Podrobnosti na lepakih po revirjih. Odbor.

Plenarna seja okrogne strokovne komisije v Celju, se bo vršila v sredo, dne 4. oktobra 1922 ob pol 7. ure zvečer v Delavskem tajništvu. Ker je dnevni red važen, se opozarja člane, da se seje zanesljivo udeleže. — Tajništvo.

Celje. Ker se nahajajo tukajšnji krojaški po-močniki v mezdnem gibanju, opozarjamo kroja-ške pomočnike tozadevno, da ne potujejo sem-kaj za delom, dokler se stvar ugodno ne reši.

Osrednje društvo živilskih delavcev v Ljub-ljani, sklicuje za dne 3. oktobra t. l. ob pol osmi uri zvečer svojo 11. redno centralno sejo, ki se vrši v društveni pisarni. Posebna vabila za to sejo se ne bodejo razpošljila, vsi centralni od-borniki, se naj zanesljivo seje udeleže.

Tedenski pregled.

Ljubljana, 6. septembra 1922.

Na Daljnem vzhodu se ropet odigravajo važni dogodki. Ruske sovjetske čete so pod pritiskom razmer zasedle Turkestan in dospela tako na mejo Indije. To je bil že davni sen starih ruskih despotov, to je bilo stremjenje ruske imperialistične politike do danes, uresni-čilo pa se je to šele sedaj.

Da ta vest ni prijetno iznenadila Anglijo, je več ko jasno. Nenadoma so se pojavile v evropski politični javnosti govorice o raznih političnih kombinacijah v orientu. Hočeš-nočeš so bili zapleteni v zadevo — Turki. Pojavil se je — že tolikokrat umorjeni — Enver-paša in sklenil z zmagovitim Kemel-pašo političen do-govor, po katerem si oba mogotca, podobno kakor antantni potentati, razdelita ozemlje Azi-je na interene sfere. Kemel-paša naj bi prodiral v Mezopotanijo in Malo Azijo, Enver-paša pa naj bi se obrnil proti Perziji in Indiji.

Ne glede na imperialistično smisel teh go-voric, kaže tudi zgornj navedena vest, da je to izključeno. To si je mogel izmisliti le propada-

joči antantni impertalizem. Vrhu vsega se bodo Turki čuvali, delati zoper Rusijo, ki jim prav sedaj ne nasprotuje. Koliko resnice je na tem, da bodo Rusi in Turki nastopili v skupni fronti, ni mogoče presoditi, res pa je, da jih vežejo skupni interesi. Zanimiva je izjava ruskega ministra zunanjih poslov Čičerina glede bodoče ruske politike. Dejal je, da zasleduje ruska politika dva glavna cilja. Najprej hoče zavarovali svoje meje, da bo varna pred nebrojnimi nasprotniki, nato pa hoče delati z vsemi silami na to, da dvigne produkcijo v notranjosti države. Temeljna ideja ruske zunanje politike pa je, da ohrani prijateljstvo z onimi sosednimi državami, ki so ogrožene v svoji eksistenci. Tu namiguje Rusija seveda v prvi vrsti na Turčijo. Samo politični analfabet pa bi mogel trditi, da je Čičerin govoril preden je o tem obvestil Turčijo.

Vse gospodarske konference, ki so se vršile v Evropi so doživele polom. Ameriški zastopniki, ki so jim prisostvovali so se pa vendar marsičesar naučili. Najprej seveda opreznosti, potem pa, kako se v takih slučajih ne sme postopati. Ker pa je vprašanje gospodarske obnove življensko vprašanje vsega sveta, se bavi tudi Amerika popolnoma resno s tem problemom. Predsednik Zedinjenih držav Harding namerava sklicati začetkom prihodnjega leta mednarodno gospodarsko konferenco v Washington, kjer hočejo Američani pokazati, kaj znajo. Upajmo, da bo njih delo uspešnejše kakor njihovih evropskih tovarišev. Vsekakor pa bo delo za vzpostavitev solidnih gospodarskih odnošajev postavljeno na širšo podlago, ker je tudi pogoj za uspešno delo na tem polju.

Značilno za vso dosedanjo politiko antante je, da hoče vprašanje bližnjega vzhoda rešiti kratkoma v Londonu. Tu so se sestali zastopniki Anglije, Francije in Italije in hoteli za zeleno mizo s par publicami urediti homatije v Mali Aziji in skrajni evropski obali ob Bospozu in Dardanelah. Nočemo se ozirati na naše stališče o tem problemu, vendar se nam zdi, da se tako važna vprašanja, ki se ne tičejo samo Turčije in Grške, ki ne tangirajo samo trgovskih interesov antante, ne rešujejo tako enostavno kar v Londonu, ali poljubnem mestu antante, odkoder po našem mnenju ni pričakovati pravične razsodbe. Mimogrede naj omenimo grozovite govorice, ki se širijo o divjanju Turkov v Smirni. Razmesarili so buje tamošnjega grškega metropolita. Da so Turki pred par stoletji res mesarili, je več ko verjetno, da je slovanska raja pod Turki v proštem stoletju hudo trpela, je tudi več ko res, da pa se glede ravnanja s pripadniki tujih plemen Angleži in Francozi prav nič ne razlikujejo od Turkov, je pa še stokrat več kakor res.

Londonski razgovori morajo privedi do soglasja med Anglijo in Francijo, tako sta sklenila angleški zastopnik lord Curzon in francoski ministrski predsednik Poincare. Štvar mora naprej, če ne z lepa, pa z grda. Orientško vprašanje se mora rešiti. V svet gredo poročila o popolnem soglasju med Anglijo in Francijo, vendar pa je vmešavanje Italije precej sumljivo. Antanta namerava, ko uredi zadeve med seboj, sklicati mirovno konferenco, h kateri povabi tudi angorsko vlado, če bo hotela priti seveda. Zakaj, nevemo še kako se stvari razvijajo. Turčija zahteva brezpogojno zase Carigrad in Tracijo, Grčija Tracijo pod nobenim pogojem noče izpustiti iz rok, Rusiji so po rusko-turški pogodbi v Moskvi zajamčena gotova prava, ki se tičejo zlasti svobode morskih ožin, Anglija zahteva svobodo morja in morskih ožin, ki bi jih rada izkoriščala sama, Francija bi pa rada pokroviteljstvo nad Carigradom. Tako je sedanj položaj, ki je privedel do tega, da zbira in osredotočuje Turčija svoje čete ob azijskih obalah Bospozu in Dardanel, pripravljena vsak čas udreti v Evropo, da se vrše v Carigradu po-

kolji, da križarjijo po matmarskem morju angleške vojne ladje, da Grčija mobilizira in, da se pretakajo po evropskem časopisju ogromna množina — črnila.

Delavstvo vsega sveta pozorno gleda na te dogodke, ki bi mogli v neugodnem slučaju povzročiti novo svetovno krvotilje. Amsterdamška strokovna internacionala je izdala spomenico, v kateri opozarja vesoljno delavstvo, naj ne pozabi resolucije z rimskega svetovnega delavskega kongresa, kjer so se obvezale vse delavske organizacije, da v slučaju nove vojne proglasi generalno stavko vse delavstvo na svetu. To je tudi najuspešnejše sredstvo zoper vojno.

O vseh teh dogodkih na bližnjem vzhodu bo seveda sklepalo tudi društvo narodov. Svet društva narodov, v katerem so bile doslej zastopane le Anglija, Francija, Italija in Japonska, se razširi v toliko, da se pritegne vanj tudi zastopnika Češkoslovaške in Norveške.

Po poletnih počitnicah se v Evropi polagoma začneja notranje politično življenje. Obe francoski zbornici sta sklicani za 12. oktober, na češkoslovaškem sklepa ministrski svet o rekonstrukciji vlade, bolgarsko sobranje, ki bi se imelo sestati 2. oktobra, pa bo jelo zasedati radi najnujnih dogodkov najbrže že preje.

V Nemčiji so se prošli teden vršili burni dogodki v Vratislavi. Večja podjetja so izprla veliko število delavcev, na kar so delavci odločno odgovorili. Policija seveda ni prijela krivca, temveč jela je zapirati delavce.

O upostavitvi gospodarskega stanja v Avstriji se kar naprej govori, v Evropi in Ameriki. Toda preko besed ne pride. Da si odpo more iz največje stiske, je bila avstrijska vlada primorana, zvišati s 1. oktobrom železniške tarife za približno 200%. Preklicano drago se bodo vozili Avstrijci! Toda ne dražje kot mi.

Zakonodajni odbor kot predhodnik zasedanja narodne skupščine »deluje«. Prvi njegov uspeh je, da je bil zakon o uradniški pragmatiki odgoden. Zaenkrat se baje izdela poseben

zakon o dragotnih dokladah. Preden se to izvrši, bo preteklo seveda še mnogo vode. Pa le čakaj, ti para uradniška, saj imaš čas! Drugi uspeh zakonodajnega odbora je nadaljna redukcija uradništva. Prav je, da se odstrani uradništvo, ki ne dela, ni pa prav, da se reducira tam, kjer bi bile delovne moči najbolj potrebne. Pri nas pa vse kaže, da bo vlada reducirala najbrže urade in ustanove, dočim beremo ravno zadnje dni o imenovanju povsem nesposobnih uradnikov v dvorne svetnike i. t. d. Ta kriči do neba in ne more razburjati samo poštenega uradnika, temveč vse delovne sloje.

Voditelji demokratske stranke skušajo v svojem časopisju na vsak način zakriti spor v stranki. Toda že ta nervoznost jih izdaja. O nesoglasjih v stranki bo sklepala seja glavnega odbora demokratske stranke, ki se bo vršila dne 10. oktobra.

Na Hrvaškem poka v Radičevi seljački stranki. Iz stranke je izstopil eden glavnih voditeljev dr. Häusler. Ne bo prava pot, ki jo ubira kum Stipical (Radič).

Poglavar Slovenije cesar Janez se je umaknil v samstvo, kjer prosi boga očeta, ter vse svetnike in svetnice božje za — razsvetljenje in pa za novo službo. Ker pa ima zlat frak in junaško sabljo, ki mu opleta po hrabrih bokih, mu gotovo ne bo težko najti mesta.

V imenu Strok. komisije (P. odb. GDSJ.).
Izdajatelj: France Svetek.

Odgovorni urednik:
Ivo Meznarič.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13 ure
in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugam proti vključbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Veliko zalogo špecerijskega in manufakturnega blaga

(zadnje novosti) priporoča svojim članom

Konsumno društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.
Telef. Int. št. 178.

Ljubljana.

Pošt. ček. rač. 10532.
Brzoi. nasl. „Kodes“ Ljubljana.

Centrala: Ljubljana VII, Žibertova ulica št. 269.

Podružnice: Ljubljana: Kolodvorska cesta št. 56, Sodna ulica št. 4, Bohoričeva ulica št. 12, Trnovo, Rožna dolina, Glince; dalje: Celje, Štore, Rogatec, Radeče, Poljčane, Borovnica, Litija, Kamnik, Tržič, Radovljica, Gorje, Kor. Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Ljubno, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, Sv. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Črna I., Črna II.

Somišljeniki: Le v prodajalnah svojih zadrug kupujete vedno najbolje in najceneje!

Pristopnina K 10. Kdor še ni član, naj pristopi! Delež K 200.